

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 14 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1936

ΑΡΙΘ. 46

ΤΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Γ'. *Ἡ ἱστορικὴ ἀληθολογία καὶ ὁ κανὼν τῆς
Κ. Διαθήκης*

Ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ ψυχολογικοῦ προβλήματος τῆς Κ. Διαθήκης ἐλκύουν τὴν προσοχὴν ἡ ἱστορικὴ ἀκριβολογία καὶ ἀληθολογία αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον καταπλήσσουν, καθ' ὅσον ἔχουν ὁλως ἕμμεσον χαρακτῆρα. Χωρία, τὰ ὁποῖα εἰμποροῦν νὰ ἀντιπαραβληθοῦν κατὰ τρόπον ἄμεσον πρὸς γεγονότα ἱστορικὰ ἀπολύτως μεμαρτυρημένα, φυσικὸν εἶνε νὰ ἀπαντῶσιν εἰς τινὰ βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης περισσότερον παρὰ εἰς ἄλλα, περισσότερον δὴλα δὴ εἰς τὰ φέροντα χαρακτῆρα μᾶλλον ἱστορικόν, δύναται δὲ καὶ νὰ ταξινομηθοῦν διαφοροτρόπως. Ἐνταῦθα ὁμως ἀρκετὸν εἶνε νὰ σημειωθῇ, ὅτι οἱ συγγραφεῖς τῆς Κ. Διαθήκης, μνημονεύοντες ἐν τοῖς βιβλίοις των σαφῶς τοὺς συγχρόνους των ρωμαίους καὶ Ἰουδαίους ἡγεμόνας, ὡς καὶ τὰς συνθήκας τῆς συγχρόνου των πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς ζωῆς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ μὲ τυχαίας παρατηρήσεις περὶ γεγονότων καὶ προσώπων τοῦ ἔθνικοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐποχῆς των, κατὰ τὸν μᾶλλον ἀφελῆ τρόπον ἐξέθετον ἑαυτοὺς εἰς πλείστας περιπτώσεις εἰς τὴν βάσανον καὶ τὴν ἀναίρεσιν τῆς κριτικῆς. Τὸ ὅτι οἱ ἔθνικοὶ συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὀλίγον ἢ μετὰ φειδοῦς ὁμιλοῦν περὶ τῆς νέας θρησκείας, ἐξηγεῖται εὐκολώτατα καὶ ἐπαρκέστατα. Ἄλλα τὰ σημεῖα ἐπαφῆς μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν ἀφηγήσεων καὶ τοῦ τότε πολιτικοῦ περιβάλλοντος οὔτε παρὰ πολλὰ εἶνε οὔτε παρὰ πολὺ ὀλίγα, ὅπερ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς εὐλικρινείας των, τοιαῦτα δὲ εἶνε τὰ σημεῖα ἐπαφῆς ταῦτα, ὥστε νὰ μὴ προδίδουν τίσιν ἐφευκτικότητος τῶν συγγραφέων τῆς Κ. Διαθήκης οὔτε καὶ περιτολόγον λεπτομέρειαν. Ἐὰν θέσωμεν κατὰ μέρος σημεῖα τινὰ, διὰ τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρονται μόνον ὅσοι ἀσπάζονται τὴν ἐσφαλμένην θεωρίαν τῆς γραμματικῆς θεοπνευστίας, δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἡ ἀκρίβεια τῶν ἱστορικῶν ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ στοιχείων εἶνε ἀναμφισβήτητος. Ἄλλα τούτου οὕτως ἔχοντος, ἐρωτᾶται πῶς δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ἱστορικὴ αὐτῆ εἰς τὸσον δύσκολον θέμα ἀκρίβεια καὶ εὐλικρινεία τόσον πολλῶν καὶ διαφορῶν συγγραφέων, γραψάντων κατὰ διάφορον χρόνον, κειχωρισμένων δὲ ἀπ' ἀλλήλων καὶ τοπικῶς καὶ ἀπὸ ἐπόψεως περιστάσεων; Μόνον ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι πάντες ἔλεγον καὶ ἔγραφον τὴν ἀλήθειαν εἶνε δυνατὸν νὰ δοθῇ ψυχο-

λογικῶς ὀρθὴ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο, διότι οἰαδήποτε ἄλλη ἐρμηνεία τοῦ φαινομένου θὰ ἐνεφάνιζε δυσκολίας πολὺ περισσοτέρας ἀπὸ ὅσας μᾶς παρουσιάζουν τὰ ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ ἱστορούμενα θαυμαστά γεγονότα.

Πρέπει ὁμως, ἐξ ἄλλου, νὰ προσέξωμεν καὶ τὸ ἐξῆς γεγονός: ὅτι βιβλία τινὰ χριστιανικὰ χωρισθέντα ἀπὸ ὅλα τὰ κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους κυκλοφορήσαντα ἀπετέλεσαν ἰδιαιτέραν ομάδα γνωστὴν ὑπὸ τὴν κατηγορίαν «βιβλία κανονικά». Ταῦτα ὠνομάσθησαν οὕτω πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν λοιπῶν παρομοίον περιεχομένου βιβλίων, ἅτινα ἀπεκλήθησαν «ἀπόκρυφα». Καὶ εἶνε ἀξιοσημείωτον τοῦτο, ὅτι, ἐνῶ τὰ καθαρῶς λαϊκοῦ χαρακτῆρος βιβλία ταῦτα ἐγράφησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ νὰ κλονήσουν τὴν ἀξίαν τῶν πρώτων καὶ ὑποσκάψουν οὕτω τὸ κῦρος τῆς Κ. Διαθήκης, ἐν τῇ πραγματικότητι συνέβη τὸ ὅλως ἀντίθετον: αὐτὰ τὰ ἀπόκρυφα ἔχασαν κάθε ἐμπιστοσύνην καὶ περιέπεσαν εἰς τὴν κοινὴν περιφρόνησιν.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν «ποῖος ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιον» ἐδόθη ἤδη ἡ προσήκουσα ἀπάντησις: «Πάντως ὄχι ὁ... γαλιλαῖος ἄλιεῖς, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον οἱ πρώτοι χριστιανοὶ συγγραφεῖς». Ἄλλα σήμερον ὁ καθεὶς δύναται εὐκολώτατα νὰ κάμῃ σύγκρισιν μεταξὺ τῶν «κανονικῶν» βιβλίων τῆς Κ. Διαθήκης καὶ τῶν προϊόντων τῆς ἀποκρύφου χριστιανικῆς φιλολογίας, ὡς καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀρχαιοτάτων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων. Ἀρκεῖ νοῦς κοινὸς καὶ στοιχειώδης ἐντιμότης διὰ νὰ συμπεράνῃ ἀπὸ τὴν σύγκρισιν ταύτην ὅτι καὶ εἰς τῶν ἐγκυροτέρων ἐκ τῶν νεωτέρων μεταφραστῶν τῶν καλλιτέρων ἐκ τῶν ἀποκρύφων: «Πρὶν νὰ προβῶ εἰς τὸ μεταφραστικὸν τοῦτο ἔργον οὐδέποτε εἶχον πλήρη καὶ σαφῆ ἐπίγνωσιν τῆς ἀδιαπεράστου ἀβύσσου ἢ ὁποῖα χωρίζει τὰ γνήσια Εὐαγγέλια ἀπὸ τὰ ἀπόκρυφα». Πῶς δὲ νὰ ἐξηγηθῇ ἡ κολοσσιαία αὕτη διαφορὰ; Διότι εἶνε, πράγματι, ἀναντίρρητος καὶ ἀπροσμέτρητος. Εἶνε ἄρα γε ψυχολογικῶς πιθανὸν νὰ ἐκληφθῇ αὕτη ὡς ἀποτέλεσμα ἀπλῆς συμπτώσεως ἢ τυφλῆς ἐπιπολαιότητος, νὰ λάβῃ δὲ τοιαύτην μόνιμον μορφήν μέσα εἰς τὸν ὠκεανὸν ποικιλοτάτων ἀντιλήψεων, ὁξείων συγκρούσεων καὶ αἰρέσεων καθ' ὅλην τὴν μετέπειτα ἱστορικὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἐξέλιξιν; Πῶς συνέβη ὥστε γραφαί, πού γενικῶς θεωροῦνται ὡς ἀσυγκρίτως ἀνώτεροι πασῶν τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν συγγραφῶν, ἀρχαίων καὶ νεωτέρων, νὰ καταλάβουν ὅλως ἰδιάζουσαν, ἀποκλειστικὴν αὐτόχρημα θέσιν, τοιαύτην, ὥστε ὁ

ἀριθμός των οὔτε ἄλλοτε, εἰς προγενεστέρους καιρούς, οὔτε σήμερον νὰ μὴ δύναται οὔτε νὰ μειωθῆ οὔτε νὰ ἀυξηθῆ; Ὡς γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας, ἀπόπειραι ἀλλοιώσεως τοῦ κανόνος τῆς Κ. Διαθήκης ἐπεχειρήθησαν. Ἄλλα καὶ πᾶσαι παταγωδῶς ἀπέτυχον. Οὔτε ἡ κριτικὴ ὀξύνουσα τοῦ αἰρετικοῦ Μαρκίωνος, οὔτε ἡ ἀγροῖκος κριτικὴ τοῦ Λουθηρου, οὔτε ἡ ἀκαδημαϊκὴ κριτικὴ τοῦ Μπάουρ ἠδυνήθησαν νὰ ἀλλοιώσουν τὴν ἐκπαλα καθορισθεῖσαν κατάστασιν πραγμάτων. Καὶ δικαιοῦμεθα λοιπὸν νὰ ὑποδείξωμεν ὡς πλήρους ἀποχρῶντα λόγον τῆς σταθερότητος ταύτης τοῦ κανόνος τῆς Κ. Διαθήκης τὴν ἐνέργειαν τοῦ θείου Πνεύματος, ὁδηγῶντος τὴν ἀνθρωπότητα πρὸς ὠρισμένους σκοποὺς διὰ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐπι τῆς διανοίας τῶν ἀνθρώπων ἐπιδράσεώς της. Εἰ δὲ μὴ, τὸ νὰ θεωρηθῆ τὸ σπουδαιότατον τοῦτο καὶ ἀπαρδειγμάτιστον ἐν τῇ παγκοσμίῳ φιλολογίᾳ γεγονός, ἦτοι ὁ ἀπαρισμός τοῦ κανόνος τούτου, ὡς τυχαῖον ἀποτελεσμα τῶν ἐρίδων τῶν θρησκευτικῶν μερίδων, ὡς προέουσα τῆς ὑστερίας καὶ τοῦ φανατισμοῦ των, οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ σημάνη εἰ μὴ παραδοχὴν ἱστορικοῦ τερατουργήματος τόσον ἀπιθάνου, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῆ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Λουκ. 10, 24—37.

Ἐἴτε πραγματικῆ, εἴτε προσποιητῆ ἦτο ἡ ἀπορία τοῦ νομικοῦ τῆς παραβολῆς τοῦ «καλοῦ Σαμαρείτου» περὶ τοῦ: «τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω» καὶ περὶ τοῦ: «τίς ἐστὶ μου πλησίον», τὸ οὐσιῶδες καὶ βέβαιον διὰ τὸν χριστιανὸν εἶναι ὅτι δὲν ἀντιμετωπίζει οὗτος παρόμοια ἠθικὰ προβλήματα. Τόσον ἡ βεβαιότης, ὅσον καὶ ἡ γνῶσις τῶν μέσων περὶ τῆς ἐπιτεύξεως ζωῆς αἰωνίου ἔχουσιν ἀποσαφηνισθῆ κατ' εὐδοκίαν καὶ χάριν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν ἀπέμεινε πλέον εἰς τὸν ἀνθρώπον τίποτε ἄλλο ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ παρὰ αὐτῆ ἢ πράξεις τῆς κατακτιήσεως. Δεδομένης τῆς παροχῆς τῶν μέσων ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, καθίσταται φανερόν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι ὁ κύριος τοῦ αἰωνίου μέλλοντος αὐτοῦ.

Ἀγάπη, καὶ πάλιν ἀγάπη, εἶναι, κατὰ τὴν θεῖαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀποκάλυψιν, ὁ τίτλος, δύναμις τοῦ ὁποίου αὐτοδικαίως, οὕτως εἰπεῖν, ἀνακηρύσσεται ὁ ἀνθρώπος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὡς κληρονόμος τῆς αἰωνίου ζωῆς. Πᾶς ἄλλος τίτλος εἶναι ἀπατηλὸς καὶ ἀνίσχυρος. Τοῦ τίτλου τούτου ἀνάγλυφον καὶ πρωτόγραφον ὑπάρχει ὁ βίος τοῦ ἰδίου τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις καὶ ὡς πρὸς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην «ἐγένετο ὑλήκοος εἰς αὐτὸν ἄχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ», καὶ ὡς πρὸς τὸν ἀνθρώπον «διήλθεν εὐσεργετῶν» καὶ «ἐαυτὸν ἐκένωσε μορφῆν δούλου λαβῶν» ἐξ ἀγάπης καὶ μόνης πρὸς τὸν ἀνθρώπον. Καὶ λόγῳ, λοιπὸν, καὶ ἔργῳ ὑπενύπωσεν εἰς ἡμᾶς ὁ Κύριος τὴν ὁδὸν πρὸς τὰ οὐράνια: «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου...» ἄλλα καὶ «Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν».

Ὁ νομικὸς δὲν εὐρέ τι νὰ ἀντιτάξῃ ὡς πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ ἀγαπᾶν τὸν Θεόν. Διὰ νὰ δεχθῆ δὲ ὁ Κύριος τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἀνεπιφυλάκτως, σημαίνει ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος ἐφρόντις διὰ τὴν ἐκτελεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων, ὅσα ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἐπέτασεν εἰς αὐτόν. Ἐκφράζει ὁμοῦ τὴν εὐλογον ἀπορίαν τῆς ἐννοίας τοῦ πλησίον, ἐξ ἧς ἐννοίας ἐξηροῦται ἡ ὁρθὴ ἐφαρμογὴ τοῦ δευτέρου περὶ ἀγάπης παραγγέλματος τοῦ Σωτῆρος. Διὰ νὰ γεννηθῆ ἡ ἀπορία αὕτη εἰς τὸν νομικόν, εἶναι δεκτὸν ὅτι ἐκεντήθη ἡ περιέργειά του, βλέποντος τὴν ἀντίθεσιν ἢ τὴν διαφορὰν ἀντιλήψεως μεταξὺ τοῦ κινωτικοῦ καθεστώτος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τῆς διδασκαλίας καὶ πράξεως τοῦ Σωτῆρος. Ὡς Ἰσραηλίτης, καὶ ὁ νομικὸς, ἐξεδέχετο ὡς τὸν «πλησίον» μόνον τὸν ὁμοεθνῆ καὶ ὁμόθρησκον παρακολουθῶν ὅμως τὸν Σωτῆρα, ἔβλεπεν αὐτὸν καλοῦντα τοὺς πάντας πρὸς σωτηρίαν, παρὰ τὴν ἰδιάζουσαν στοργὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Ἐντεῦθεν ἡ ἀπορία, τῆς ὁποίας καρπὸς ὑπῆρξεν ἡ θεία διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅχι μόνον περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τοῦ «πλησίον», ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας αὐτῆς τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον. Ἡ ἀγάπη αὕτη, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου, νοεῖται ὄχι ἀπλῶς αἰσθηματικῆς ἢ πρὸς τὸν πλησίον εὐμενῆς διάθεσις, ἀλλ' ὡς ἀρχὴ πρακτικῆ κοινωνικοῦ βίου. Ἡ ἀφήγησις τῆς ἀφιλανθρωπίας τοῦ ἱερέως, καθὼς καὶ τῆς τοῦ Λευῖτου, ἀπέναντι τοῦ παθόντος καὶ ἐγκαταλελειμμένου μέλους ἐκείνου τῆς κοινῆς, «τοῦ ἐμπεσοντος εἰς τοὺς ληστὰς», καὶ ἡ ἀντιπαράθεσις τῆς στάσεως τοῦ «Σαμαρείτου», ἅμα τῇ συναντήσῃ τῆς ἀτυχίας, ἐξαιρεῖ τὴν μόνην ἰδεώδη μορφὴν κοινωνικῆς ἀγάπης καὶ συγχρόνως δεικνύει τὴν ἀξίαν καὶ δυναμικότητα αὐτῆς ὡς πρὸς τὴν κατάρτησιν τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ τῶν ἀποκειμένων αἰωνίων ἀγαθῶν. Ὁ χριστιανισμὸς εἶναι *θρησκεία ἀγάπης* ἢ ἀκριβέστερον, ὑψωσε τὴν ἀγάπην εἰς θρησκείαν, ὡς ἄριστα ἠρμήνευσε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος, εἰπὼν: «*θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὕτη ἐστίν: ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἀσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου*».

K.

ΣΧΕΣΕΙΣ

ΑΓΓΛΙΚΑΝΩΝ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ

[5]

Z. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Κατὰ τὰς συναντήσεις τοῦ 1918 καὶ 1920 συνεζητήθησαν αἱ ἀποφάσεις τῆς Ζ'. Οἰκουμ. συνόδου περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων. Ὡς ὑπέδειξαν οἱ Ὁρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι κατὰ τὴν πρώτην τῶν συναντήσεων τούτων, ἡ Ζ'. οἰκουμ. σύνοδος ἀνεγνωρίσθη ὑφ' ὅλης τῆς Δύσεως, ἐπομένως δὲ καὶ τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τοῦ 879. Ὡς δὲ τότε ἀπεδέχθησαν καὶ ὁμολόγησαν οἱ Ἀγγλικανοὶ, καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ μέχρη

τῆς Μεταρρυθμίσεως ἐπεκράτει ἡ περὶ εἰκόνων διδασκαλία Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Κατὰ τὴν Μεταρρυθμισιν ὁμοῦς, προσέθεσαν, λόγῳ τῶν καταχρήσεων αἰτινες προγενεστέρως εἶχον σημειωθῆ, παρετηρήθη μεγάλη κίνησις κατὰ τῶν εἰκόνων. Ἐκτὸς τούτου ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπεκράτει προκατάληψις κατὰ τῶν ἑ. εἰκόνων διότι δὲν ὑπῆρχε σαφῆς ἀντίληψις περὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ζ'. οἴκου. συνόδου ὡς πρὸς τὰς εἰκόνας. Ἐνομίζετο καὶ νομίζεται καὶ μέχρι σήμερον ὑπὸ τινῶν ὅτι ἡ Ζ'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐθέσπισε τὴν λατρείαν τῶν εἰκόνων, οὐχὶ δὲ τὴν τιμητικὴν προσκυνήσιν αὐτῶν. Τὴν πίστιν τῆς Ὁρθοδ. Ἐκκλησίας περὶ τῆς εἰς τὰς εἰκόνας ἀποδιδομένης τιμῆς ἄριστα ἐξέθεσεν, ἐκ μέρους τῶν ὑγιῶς περὶ τὸ ζήτημα φρονούντων Ἀγγλικανῶν, ὁ εὐσεβὴς Ἀθελσταν Ράλυ κατὰ τὴν συνάντησιν τοῦ 1918, διαστείλας τὴν λατρείαν τὴν ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων, ὡς ἐτόνισεν ὀρθῶς, εἰς τὸν Θεὸν ἀπονεμομένην, ἀπὸ τῆς τιμητικῆς προσκυνήσεως, τῆς ὑφ' ἡμῶν εἰς τὰς ἀγίας εἰκόνας ἀποδιδομένην. Τὴν ὀρθόδοξον ταύτην ἐξημερίαν περὶ τῆς τιμητικῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων ἐφάνησαν τότε ἀποδεχόμενα καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ἀγγλικανικῆς ἀντιπροσωπείας. Παρόμοιαι διαβεβαιώσεις ἐδόθησαν καὶ κατὰ τὴν συνάντησιν τοῦ 1920, εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους ὑπὸ τῶν Ἀγγλικανῶν οἵτινες τότε μετὰ τῶν ἄλλων εἶπον ὅτι «ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας παρατηρεῖται βαθμιαία ἐπιστροφή εἰς τὴν ἀρχαίαν, οὐχὶ βεβαίως δεισιδαίμονα, πρᾶξιν ἀπονομῆς τιμῆς εἰς τοὺς ἀγίους καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν». Καὶ πράγματι εἰς πολλοὺς Ἀγγλικανικοὺς ναοὺς βλέπει τις σήμερον ἐκτεθειμένας εἰκόνας, ἐνώπιον τῶν ὁποίων προσεύχονται οἱ πιστοί, καὶ τὰς ὁποίας διὰ πολλῆς τιμῆς καὶ εὐλαβείας περιβάλλουσι.

ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΚΕΚΟΙΜΗΜΕΝΩΝ

Αἱ βώσσαι καταχρήσεις τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ζητήματι τῆς προσφορᾶς τῆς Θ. Εὐχαριστίας ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν κεκοιμημένων, τῷ τόσον στενωπῶς συνδεομένῳ μετὰ τῆς περὶ καθαρτηρίου νεοφανοῦς διδασκαλίας, ὑπῆρξαν ἡ αἰτία δι' ἣν ἡ Μεταρρυθμισις εἰς ἕτερον ἄκρον περιπεσοῦσα κατεδίκασε καὶ ἠγνόησε τὰς προσευχὰς καὶ τὴν προσφορὰν τῆς θυσίας ὑπὲρ προσηλυθόντων χριστιανῶν. Ὡς δὲ λέγει τὸ 31ον ἄρθρον τῆς θεησεύας τοῦ Βιβλίου προσευχῶν «ἢ προσφορὰ τοῦ Χριστοῦ ἅπαξ γενομένη εἶναι ἡ τελεία λύτρωσις, ἐξιλέωσις καὶ ἱκανοποίησις διὰ πάσας τὰς ἁμαρτίας ὅλων τοῦ κόσμου. αἱ δὲ διὰ τῶν λειτουργιῶν θυσία... ἦσαν βλάσφημοι μῦθοι καὶ ἐπικίνδυνοι ἀπάται». Τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς διαμαρτυρήσεως ἐπὶ αἰῶνας ἐπεκράτει καὶ ἐν τῇ Ἐκ-

κλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας. Ὅτε δὲ κατὰ τὸ 1870 ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔγραψε πρὸς τὸν ἀρχιεπ. Καντουαρίας Τέιτ, ἵνα εὐχαριστήσῃ αὐτῷ διὰ τὰς τιμὰς τὰς ἀπονεμηθείσας τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Λυκούργῳ καὶ γνωρίσῃ ταντοχρόνως αὐτῷ ὅτι δι' ἐγκυκλίου συνοδικῆς διετάχθησαν οἱ ἑκασταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἱερεῖς ὅπως κηδεύουσι καὶ προσεύχονται ὑπὲρ τῶν Ἀγγλικανῶν τῶν ἀποθνησκόντων εἰς τόπους εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ὑπῆρχεν Ἀγγλικανὸς ἱερεὺς, ὁ Καντουαρίας ἀπαντῶν ἠὲ χαίρει μὲν διὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, ὅπερ ἐξεδηλοῦτο ἀπέναντι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας πανταχόθεν τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου, προσέθετεν ὁμοῦς ὅτι «ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας δὲν ἐγκρίνει προσευχὰς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων». Κατὰ τὴν συνάντησιν τοῦ 1930 πολὺς ἐγένετο λόγος ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Οἱ Ἀγγλικανοὶ χωρὶς νὰ ἀρνηθῶσιν ὅτι κατὰ τὴν Μεταρρυθμισιν ἕνεκα τῶν καταχρήσεων τῆς Ρώμης ἐξωβελίσθησαν ἐκ τῆς λατρείας αἱ προσευχαὶ ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων, διαβεβαίωσαν τοὺς Ὁρθοδ. ὅτι τοιαῦτα προσευχαὶ εἶναι τι κοινὸν σήμερον ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας. Ἰδιαιτέρως δὲ παρέπεμψαν αὐτοὺς εἰς τὴν εὐχὴν τῆς προσφορᾶς ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς Θ. Εὐχαριστίας: «ἵνα διὰ τῆς ἀξιωματικῆς τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ σου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸ Αἷμα Αὐτοῦ ἡμεῖς καὶ ὅλη ἡ Ἁγία σου Ἐκκλησία τύχωμεν ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν καὶ ὅλων τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ πάθους σου», εὐχὴν, ὡς εἶπον, περιλαμβάνουσαν ἅπαντα τὸν χορὸν τῶν πιστῶν, ζώντων τε καὶ τεθνεώτων. Ὁ δὲ προεδρεύων τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς ἀνέγνωσε χάριν τῶν Ὁρθοδόξων προσευχὴν ἧς χρῆσιν ποιεῖται ἡ Ἀμερικανικὴ Ἐκκλησία ἔχουσαν ὅδε: «Θεέ, Ὅστις οἱ οἰκτιρμοὶ ἀναρίθμητοι, δέξαι τὰς προσευχὰς ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ προσηλυθόντος δούλου σου καὶ δὸς αὐτῷ εἴσοδον εἰς τὴν χώραν τοῦ φωτός καὶ τῆς χαρᾶς ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἀγίων, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. ἀμήν». Αἱ προσευχαὶ ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων εἶναι τι συνηθέστατον ἐν ἐν τοῖς Ἀγγλικανικοῖς ναοῖς, ἐν τοῖς ὁποῖς πλειστάκις τελοῦνται μνημόσυνα καὶ ὑπὲρ ἀποβιωσάντων ἀρχηγῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

(Συνεχίζεται τὸ Γ' Μέρος)

† Ο Μ. ΑΡΧΙΜ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπι μιᾷς δὴθεν ἀνεκδότου «Ἐγκυκλίου»

Ἱερεμίου Β΄

Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ «Ἐκκλησιαστικῶν Φάρον» Ἀλεξανδρείας (τόμ. ΔΕ' τευχ. Γ' σ. 343—349) δημοσιεύεται ὑπὸ Χαρ. Ἡλιάδου «Ἀνεκδοτος Ἐγκύκλιος Ἱερεμίου Β΄ Πατριάρχου ΚΠόλεως» μετὰ τιῶν προλεγόμενων, ἐν οἷς ὁμοῦς οὐδὲν λέγεται περὶ τοῦ πῶς προῆλθεν ἡ δὴθεν ἀνεκδοτος Ἐγκύκλιος αὕτη. Πρόκειται περὶ τοῦ πλειστάκις ἐκδοθέντος «Τόμου» τοῦ Κυρίλλου Λουκάρως κατὰ λατίνω. Ὁ Λούκαρις ὡς Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἐδρισκόμενος ἐν Τριγοβύστῳ τῆς Μολδοβλαχίας κατὰ τὸ 1616 ἐξέδωκε, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὁμίλιαν τιὰ κατὰ τῶν λατινικῶν ἑτεροδιδασκαλιῶν «Τόμου» αὐτὴν ὀνομάσας, περιέχει δ' αὕτη 6 ἀναθεματισμούς, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν 12 ἀναθεματισμῶν τοῦ ἀγ. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας κατὰ Νεστορίου. Ὁ «Τόμος» ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν Ρώμῃ τῷ 1632 ζῶντος ἐτι τοῦ Λουκάρως ὑπὸ τινος λατινόφωνου Ἑλληνοῦ, τὸ δεύτερον δὲ ἐδημοσίευσεν αὐτὸν ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος τῷ 1699 ἐν τῷ «Τόμῳ Ἀγάπης».

Τὸ γνήσιον κείμενον τοῦ Λουκάρως φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «Κυρίλλος ἕλεθ Θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ Κριτῆς τῆς Οἰκουμένης». Ἀλλ' ὁ πλαστογράφησας τὸ κείμενον διέγραψε τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, ἀρχίσας ἀπὸ τῶν λέξεων «Πᾶσι τοῖς ἐν Τριγοβύστῳ ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς...» προσθέσας «καὶ ἀπανταχοῦ». Περιόψας δὲ τὸν πρόλογον τοῦ κειμένου, ἐπηύξησε τοὺς ἀναθεματισμοὺς εἰς 8 διὰ τῆς προσθήκης τοῦ 7ου «ὅποιος δὲν ἀκολουθᾷ τὰ ἔθιμα...» καὶ διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐπιλόγου εἰς 8ον ἀναθεματισμόν. Ἡ πλαστογράφησις καὶ διαστρωφὴ τοῦ κειμένου ἐγένετο ὑπὸ τινος Ἀγορείτου μοναχοῦ Ἰακώβου Νεασκητιώτου, τῆς Νέας Σκήτης τοῦ Ἁγίου Πανύλου, ἀκμάσαντος κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Ὑπὸ τοιαύτην μορφήν τὸ κείμενον τοῦ Τόμου τοῦ Λουκάρως σώζεται εἰς δύο κώδικας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὸν 772 τῆς Ρωσικῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος καὶ τὸν 285 Κανσοζαλβίω.

Ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ὁ «Τόμος» τοῦ Λουκάρως ὑπέστη καὶ νέαν μεταβολὴν ὑπὸ τῶν «Ζηλωτῶν» αὐτοκληθέντων Ἀγορειτῶν παλαιοημερολογιτῶν. Οὕτω παραμεμορφωμένον ἐδημοσίευσαν πλειστάκις τὸν Τόμον τοῦ Λουκάρως οἱ παλαιοημερολογίται ὡς «Σιγγίλιον» τοῦ Ἱερεμίου Β΄. Ὁταν δὲ ὑπεδείχθη εἰς αὐτοὺς ὅτι τὸ ἐν τῷ «Τόμῳ τῆς Ἀγάπης» τοῦ Δοσιθέου Ἱεροσολύμων κείμενον εἶναι διάφορον τοῦ ὑπ' αὐτῶν δημοσιευόμενον διότι συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑγιὲς φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐχὶ πρὸς ὅσα γράφει ὁ Πατριάρχης Δοσίθεος ὅστις ἐξηγοράσθη ὑπὸ τοῦ Πάπα!!!!

1. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν. Ἡ διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλη-

Τὰ ἀνωτέρω ἐξέδηκεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν μετὰ παραθέσεως κειμένων καὶ φωτογραφιῶν ἐκ κωδίκων ἐν εἰδικῇ πραγματείᾳ «Ἐλεγχος παραποιήσεως Συνοδικῶν Πράξεων καὶ Πατριαρχικῶν ἐγγράφων», δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχει τῷ 1931, διὰ τοῦτο κρίνομεν περιττὸν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ἄλλας λεπτομερείας. Σημειοῦμεν μόνον διὰ τὸ ἐν τῷ «Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ» παρατεθὲν κείμενον δὲν εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου Νεασκητιώτου παραποιηθὲν, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τῶν Ζηλωτῶν μετὰ νέαν παραποίησιν δημοσιευθὲν πλειστάκις μέχρι τοῦδε.

Τὸ παραμορφωθὲν τοῦτο μεταφρασθὲν καὶ εἰς τὴν ρωσικὴν γλῶσσαν ἐχρησιμοποιήθη πολλαχῶς, ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου μητροπολίτου Ἀντωνίου Κιέβου καὶ ἐν Σερβίᾳ καὶ ἐν Ρωσίᾳ μεταξὺ τῶν μοναχῶν τῆς Μονῆς Βαλαάμ, οἵτινες ἐσκανδαλίσθησαν ἐξ αὐτοῦ, ὡς σκανδαλίζονται καὶ ὅσοι ἀγροῦσιν ὅτι πρόκειται περὶ θρασυτάτης παραποιήσεως.

Τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα ἐν Ἑλλάδι

Ἐν τῇ «Ἀτλαντίδι» Ἀμερικῆς ἐδημοσιεύθη ἡ ἀκόλουθος συνέντευξις τοῦ συντάκτου αὐτῆς μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου:

«Ἡ χαλάρωσις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, ἣτις ἐξεδηλώθη πανταχοῦ μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, δὲν ἀφῆκεν ἀνεπηρέαστον καὶ τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Ἀλλ' ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶνε φύσει θρησκευτικὸς. Καὶ διὰ τοῦτο ἤρχισε νὰ συνέρχεται ἡδὴ, παρατηροῦμεν δὲ ἀναζωογόνησιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, εἰς τὰς πόλεις Ἰδίως. Δύναμαι νὰ εἶπω σήμερον, ὅτι μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι κοί πρὸ τοῦ πολέμου, δυστυχῶς, ἦσαν ἀδιάφοροι πρὸς τὴν θρησκείαν, ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν ἀκόμη τοιοῦτοι. Πταίει δὲ εἰς εἰς αὐτὸ τὸ σχολεῖν καὶ ἡ οἰκογένεια. Ἀλλὰ γίνεται σήμερον, εὐτυχῶς, σοβαρὰ ἐργασία πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων εἰς τὰ σχολεῖα καὶ πρὸς ἐξήγησιν ἐν γένει τοῦ θρησκευτικοῦ ἐπιπέδου τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας.

Ἐκ μέρους τῶν ἱεραρχῶν ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεται πάντοτε τακτικῶς τὸ ἱερὸν κήρυγμα καὶ νὰ καταβάλλεται ἡ μεγίστη δυνατὴ προσπάθεια φρονηματοσμοῦ τῶν πιστῶν. Ἐκτὸς ὁμοῦ τῶν ἱεραρχῶν, τὸ ἱερὸν κήρυγμα ἀσκείται καὶ ὑπὸ εἰδικῶν ἱεροκηρῶν ὡς καὶ ὑπὸ τῶν περισσώτερον μορφωμένων ἱερέων, τὸ κῆρος καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν ὁποίων εἰς τὰς λαϊκὰς μάζας προκαλεῖ πολλακίαν κατὰ πληξιν. Τακτικῶς ἱεροκήρυκας δὲν ἔχομεν πολλοὺς, δυστυχῶς, διότι δὲν παρουσιάζονται πολλοὶ ζητούντες τὴν θέσιν τοῦ ἱεροκήρυκος, μελονότι ἐβελτιώθη αὕτη σημαντικῶς διὰ τῶν τελευταίων νόμων. Ἀλλὰ κηρύττουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ θεολόγοι καθηγηταὶ πολλαχοῦ. Γίνονται δὲ ἀκόμη καὶ κηρύγματα ἐσπερινὰ ὡς καὶ εἰδικὰ καὶ ὁμίλια πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων, πρὸς τοὺς κρατούμενους εἰς τὰς φυλακὰς, πρὸς τοὺς στρατιώτας εἰς τοὺς στρατώνας καὶ πρὸς τοὺς ἐργάτας. Πολλάκις τὸ κήρυγμα, λαμβάνει κατ' ἀνάγκην ἀντιπροκαγανδιστικὸν χαρακτήρα ἐναντίον τῶν ἀμεινωμένων τοὺς ἀφελεῖς ἑτεροδιδασκαλιῶν. διὰ τῶν ὁποίων συμβαίνουν ἀποπλανήσεις τῶν ὀρθοδόξων. Εἰς πολλάς ἐπαρχίας οὕτω διὰ τῶν συστηματικῶν διαφοριστικῶν κηρυγμάτων τῶν οἰκείων ἱεραρχῶν ἐξέλιπε σχεδὸν πᾶν ἕννος χιλιασμοῦ καὶ κομμουνισμοῦ. Εὐτυχῶς δὲ ἐξακολουθοῦν πάντοτε διὰ

σίᾳ τῆς Ἑλλάδος, Ἐν Ἀθήναις 1933, σ. 78. Ἐλλογιῶν Κουρίλα Λαυριώτου, Τὸ μῶρον ἄλλας, Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1933, σ. 53, 54.

τοῦ ἱεροῦ κηρύγματος νὰ καταπολεμῶνται αἱ κοινωνιστι-
καὶ ἀνατρεπτικαὶ ἰδέαι καὶ χάρις εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν ἱε-
ραρχῶν, θεολόγων καθηγητῶν καὶ ἱεροκηρύκων, ἀνακό-
πεται ἡ δρᾶσις τῶν διαφόρων αἰρετικῶν.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ ἱεροῦ κηρύγματος διὰ τοὺς ἐνήλικας,
ἡ διαφωτιστικὴ δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας ἐπεκτείνεται κατὰ
τὰ τελευταῖα εἴτη καὶ εἰς τὸν κόσμον τῶν παιδῶν καὶ τῶν
νέων διὰ τῶν ἀποκληθέντων «Κατηχητικῶν Σχολείων».
Ἡ ἀτελής διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων εἰς
τὰ ἐκπαιδευτήρια τοῦ κράτους μᾶς ἤγαγεν εἰς τὴν ἀπό-
φασιν τῆς συμπληρώσεως αὐτῆς δι' εἰδικῆς τῶν παιδῶν καὶ
τῶν νέων διδασκαλίας εἰς τοὺς ναοὺς, ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν
δέ, ὅπου τὸ πρῶτον ἰδρύθησαν ὑπὸ τὴν ἡμετέραν προστα-
σίαν τὰ πρῶτα ὀργανωμένα Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ἐξη-
πλώθησαν ταχέως ταῦτα εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅπου παρατη-
ρεῖται σήμερον μέγας ὄγκασμος, πρᾶγματι, περὶ τὴν διά-
δοσιν καὶ ἀσφάλειον τῆς λειτουργίας αὐτῶν. Ἡ ἀρχικὴ
πρωτοβουλία ὠφείλετο εἰς τινὰς τῶν ἐνοριακῶν ἱερέων.
Ταχέως δὲ προσεχώρησαν εἰς τὴν ἱεράν ἰδέαν διάφορα
θρησκευτικὰ σωματεῖα καὶ πανταχοῦ σήμερον πρωτοστα-
τοῦν οἱ ἱεράρχαι εἰς τὴν σχετικὴν κίνησιν, ἐνῶ οἱ γονεῖς
δεικνύουν ἀκράτητον ἐνθουσιασμόν, ὄχι μόνον ἀποστέλ-
λοντες προθύμως τὰ τέκνα τῶν εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχο-
λεῖα, ἀλλὰ παρακολουθοῦντες καὶ οἱ ἴδιοι αὐτοπροσώπως
τὰ μαθήματα καὶ εὐγνωμονοῦντες τὴν Ἐκκλησίαν διὰ
τὴν πρόνοιάν τῆς αὐτῆν. Εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα δι-
δάσκουν τακτικῶς οἱ θεολόγοι ἱερεῖς, οἱ ἱεροκήρυκας, οἱ κα-
θηγηταὶ τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων τῶν δημοσίων
ἐκπαιδευτηρίων, πολλάκις δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχιερεῖς. Εἰς
τὰς Ἀθήνας ὡς καὶ ἄλλαχοῦ τὰ σχολεῖα ταῦτα διακρί-
νονται εἰς τρεῖς κατηγορίας, τὰ ἀνώτερα διὰ τοὺς μάλ-
λον προαδευμένους νέους, τὰ μέσα δὲ καὶ τὰ κατώτερα
διὰ τὰ παιδιά.

Πολλοῦ ὑπάρχοντος σωματεῖα, φέροντα τύπον κατηχη-
τικοῦ σχολείου καὶ δαπανῶντα εἰδικῶς πρὸς τοῦτο τὰς
ἐτησίας προσόδους τῶν, ἰδίως διὰ τὰ ξενόφωνα κοράσια.
Τὰ σωματεῖα ταῦτα ἔχουν πολλὰ παρρητήματα, συντη-
ροῦν δὲ σπουδαστήρια εἰδικῶν διὰ τὰ κοράσια βιοτεχνιῶν,
ραπτικῆς παραδείγματος χάριν, πιλοποιίας καὶ ζωγραφι-
κῆς. Οὕτως εἰς τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα, τῶν ὁποίων ἔ-
αριθμὸς ἀξάνεται ἡσήμερον, μορφοῦνται καὶ διαπλάσσον-
ται, ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς, δεκάδες χιλιάδων ὀρθοδό-
ξων ἑλληνοπαίδων, οἵτινες ταχέως θὰ ἀυξηθοῦν εἰς ἐκα-
τοντάδας χιλιάδων. Τὸ πολυσχεδὸς ἔργον τῆς Ἐκκλη-
σίας βοηθοῦν τὰ ἐκασταχοῦ ἠθικοθρησκευτικὰ σωμα-
τεῖα, τὰ ὁποῖα ὑπὸ διαφόρους ὀνομασίας [ἐνώσεις, σύλ-
λογοι, ἀδελφότητες] ἔχουν συστηθῆ εἴτε ἐκ πρωτοβουλίας
ἀρχιερέων καὶ ἄλλων κληρικῶν, εἴτε καὶ ἐξ ἰδιοκτητικῆς
πρωτοβουλίας. Ταῦτα συντελοῦν οὐσιαστικῶς εἰς τὴν τόνω-
σιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τὴν ἠθικοποίησιν
τῆς κοινωνίας διὰ κηρυγμάτων, διαλέξεων, ὀργανώσεων,
κατηχητικῶν σχολείων, ἀντιπροπαγανδιστικῆς δρᾶσεως,
καταπολεμησεως τῆς βλασφημῆσεως τῶν θείων, ἰδρύσεως
ἱεροποστολικῶν σχολείων κλπ.

Τοιαύτη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὑπῆρξε μέχρι σήμερον
καὶ ἐξακολουθεῖ ἡ ἐξαναίτη δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ
μέριμνα δὲ τῶν ἱεραρχῶν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου τῶν ἐμφαι-
νεται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ ἐκ τῆς προνοίας αὐτῶν ὑπὲρ
ἀνεγέρσεως νέων ναῶν, ἀνακαινίσεως καὶ συμπληρώσεως
τῶν παλαιῶν καὶ διακοσμῆσεως καὶ ἐξωραϊσμοῦ τῶν τε-
λειῶς γυμνῶν. Οὕτω κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μόνον ἀνη-
γέρθησαν 250 νέαι ἐκκλησαί. Ἐξ ὧν πολλαὶ εἰς προσφυ-
γικὰ χωρία καὶ συνοικισμούς, ἄλλαι δὲ προήλθον ἐκ μετα-
ποιήσεως μωμεθανικῶν τεμενῶν. Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα
ἔπραξεν ἕως τώρα ἡ Ἐκκλησία. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ὑπάρχη
ἀμφιβολία, νομίζω, ὅτι μὲ τὴν συνδρομὴν τῆς κυβερνή-
σεως ἐφεξῆς θὰ ἐντείνωμεν τὰς δυνάμεις καὶ τὴν δρᾶσιν
μας καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας οὕτω εἰς τὴν ἐθνικὴν
ἀναδημιουργίαν θὰ εἶνε ἀναμφισβητήτως μεγάλη.

Δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν λεπτομερῶς τὴν ἐξέλιξιν
τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τοῦ ἀποδήμου ἑλληνισμοῦ
τῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ, παρακολουθοῦντες τὴν δρᾶσιν τοῦ

σεβασμιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀθιναγόρα, εἴμεθα ἀπο-
λύτως βέβαιοι ὅτι γίνεται ἐκεῖ σοβαρὰ ἐργασία πρὸς
ἐμπέδωσιν ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος, τὸ ὅποιον θὰ
ἀποβῆ βᾶσις τῆς σωτηρίας τοῦ ἑλληνισμοῦ.

«... Ὅλαι αὐταὶ αἱ κοινωνικαὶ τάξεις ὀργανωμέναι θὰ
ἀποτελέσουν τὸν πυλῶνα τῆς μελλούσης συνθέσεως τοῦ
Κράτους μας. τῆς συντηρικῆς, τὴν βᾶσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας
θὰ βασισθῆ τὸ μέλλον μιὰ πρᾶγματι ἐθνικῶς ἀνεπι-
μένη Ἑθνικὴ ἀντιπροσωπεῖα.

Ἰ. Μεταξᾶς
(Ἀπὸ τὸν λόγον του τῆς 25ης Ὀκτωβρίου 1936
εἰς τὸ συλλαλητήριον Θεσσαλονίκης)

«... Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ φθάσωμε στὸ ποθητὸ ἀποτε-
λεσμα γιὰ νὰ μπορέσωμε ἡμεῖς μὲν νὰ ζωηθοῦμε μιὰ
μέρα ὅτι τὸν τόπον μας τὸν ἐσηλώσαμε ἑτανοί. καὶ εἰς
τὰ παιδιά μας νὰ παραδώσωμε Πατρίδα ἰσχυρότερη
καὶ καλλίτερη».

Ἰ. Μεταξᾶς
(Ἀπὸ τὸν λόγον του τῆς 25ης Ὀκτωβρίου 1936
εἰς τὸ συλλαλητήριον τῆς Θεσσαλονίκης)

«... Οἱ ἄνθρωποι τοῦ δὲν ἔχουν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν
Πατρίδα καὶ δὲν ἔχουν ἐμπιστοσύνην καὶ εἰς τὸν ἑαυ-
τὸν τὸν δὲν θὰ δυναθῶν ποτὲ νὰ κίνοιν τίποτε.

Ἰ. Μεταξᾶς
(Ἀπὸ τὸν λόγον εἰς Σέρρας κατὰ τὴν 27 Ὀκτωβρίου)

«... Θὰ ζωηθῶμαι ὅτι σὰς ἔκαμα νὰ ἐνθουσιασθῆτε διὰ
τὸν τόπον σας νὰ ἀποκτήσετε θάρρος, αἰσιοδοξίαν, πε-
ποιθήσιν πρὸς τὸν ἑαυτὸν σας καὶ πεποιθήσιν καὶ ἀγά-
πην πρὸς τὴν Ἑλλάδα...»

Ἰ. Μεταξᾶς
(Ἀπὸ τὴν ἀγόρευσίν του εἰς Σέρρας κατὰ τὴν 27 Ὀκτωβρίου)

«... Ἀδελφὴ ἡ Σημαῖα τοῦ σας εἶδον σήμερον στὰ χεῖρα
σας δὲν εἶναι ἓνα κομμάτι πανί. Ἐστὶ μέσο τῆς ὀλο-
κλήρη τὴν Πατρίδα μας. Πατρίς μας δὲ εἶναι ἡ Ἑλλάς...»

Ἰ. Μεταξᾶς
(Ἀπὸ τοὺς λόγους του πρὸς τοὺς μαθητὰς τῆς Θεσ-
σαλονίκης κατὰ τὴν ἐσπέρην τῆς Σημαῖας
τῆς 25 Ὀκτωβρίου 1936)

Τὸ πρὸς τὰ ἡμέτερα ἐνδιαφέρον

Καθ' ἃ ἀνακοινῶ τὸ ἐν Παρισίοις ἐκδιδόμενον
περιοδικὸν «Ἡ Ὀδός», εἰς τοὺς κύκλους τῶν κα-
θολικῶν καὶ τῶν προτεσταντικῶν τῆς Γερμανίας πα-
ρατηρεῖται ἐπ' ἐσχότων ζωηρὸν ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν
Ὀρθοδοξίαν. Τὸ ἐνδιαφέρον δὲ τοῦτο διαδηλοῦται
οὐ μόνον εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας ἐπὶ μέρους
ἀτόμων, ἀνὰ κατέχονται ἐπὶ ἰσχυροῦ πόθου νὰ
γνωρίσωσι τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς εὐρύτερα
κοινωνικὰ στρώματα, ἐνθα εἶνε αἰσθητὴ ἡ τάσις νὰ
εὐρωσιν ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ ἱκανοποιῆσιν τῶν θρη-
σκευτικῶν αἰτητῶν ἐκζητήσεων. Τοῦτο μαρτυρεῖται ἐκ
σειρᾶς ἄρθρων δημοσιευομένων εἰς τὸν γερμανικὸν
τύπον, ἐν τοῖς ὁποίοις ἐκδηλοῦται ἰδιούζουσα προσοχὴ
εἰς τὴν ἀνατολικὴν πατερικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν
ὀρθόδοξον λειτουργιολογίαν. Οὕτω μεταξὺ ἄλλων
ἀξιοσημειώτους εἶνε μιὰ μεταφράσις τῶν ἑμῶν Σν-
μεῶν τοῦ «νέου θεολόγου» εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ
μιὰ ἐπαρχιακὴ ἔκδοσις τῶν Ἀσκητικῶν Μαξίμων

τοῦ Ὁμολογητοῦ. Ἐπίσης σημειώσεως ἄξιον εἶνε βιβλίον τοῦ βενεδικτίνου μοναχοῦ Φιλίππου Ορρεν-
heim «περὶ τῆς συμβολικῆς καὶ τῆς θεολογικῆς
σημασίας τῆς μοναχικῆς περιβολῆς κατὰ τὴν πατε-
ρικὴν φιλολογοίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας», καὶ
ἐν γένει ἡ περὶ τῶν ἱνῶν τῆς ὁρθοδόξου ἡμῶν
Ἐκκλησίας γωπῆ γερμανικὴ φιλολογία ἐμποιοῦντων
ιδιάζουσας ἐντύπων εἰς τοὺς μεταφραστικὰς τῶν.

Τὸ τελευταῖον τεύχος (ΧVI, 1—2) τοῦ ἀγγλικῆς περιοδι-
κοῦ «The Christian East» εἶνε σημεῖον διόκληρον ὑπερο-
μένον εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ματθ. Πατριάρχου Ρουμ-
νίας εἰς Ἀσθὺναι, δημοσιεύεται δὲ ἐν αὐτῷ καὶ διόκληρον
τὸ κείμενον τῆς ὑπὸ τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας ἐπισήμου
ἀναγνωρίσεως τοῦ κύρους τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν.
Ἐπίσης ἐν τῷ αὐτῷ τεύχει δημοσιεύεται ἄρθρον τοῦ
Καθηγητοῦ κ. Ἀν. Ἀλιβιζάτου περὶ τοῦ μέλλοντος νὰ
συνέλθῃ ἐν Ἀθῆναις Ἀ' συνεδρίου τῶν ὁμοδόξων πανε-
πιστημιακῶν θεολόγων, ἐν ἀνταποκρίσει δ' εἰς Ἀσθὺναι
λέγονται μεταξὺ ἄλλων καὶ τάδε: «Ἐχρηστικῶς πρὸς τὸ
Πανεπιστήμιον Ἀσθὺναι θὰ ἐπεθύμηται νὰ εἰπω ὅτι εἰ-
μεθα πραγματικῶς πολὺ εὐτυχεῖς ὅτι ἐν αὐτῷ ἀντικρο-
τυπείται ἡ θεολογία ὑπὸ λιαν διακεκριμένων καθηγητῶν.
Δὲν εἶνε ὑπερβολὴ νὰ εἰπω ὅτι ἡ θεολογία ὡς ὅλον θύ-
ποτε ἐν τῷ παρελθόντι ἀνεπροσπεύθη τόσον καλῶς ὡς
κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν. Τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἶνε
γνωστάτα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς θεολόγους τῆς δύσεως, ἡ
συμμετοχὴ τῶν δὲ εἰς τὴν παγκόσμιον ἐκρηκτικὴν καὶ
ἐνωτικὴν κίνησιν εἶνε πολὺ γνωστὴ εἰς ὅλην τὴν ἐν
Ἀγγλίᾳ. Εἰς τὴν ἀσθὺν, ὁ Δρ Δ. Σ. Μπαλάνης, καθηγη-
τῆς τῆς Πατρολογίας, διορίσθη ὑπουργὸς τῆς Παιδείας
εἰς τὴν πρώτην μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλέως
ἡμῶν κυβερνήτην. Δικαιοσύνη καὶ ἀμεροληψία ἐπέβησαν
ἐν αὐτῷ χαρακτηριστικὰ τῆς βραβείας ἡμῶν ὑπουργίας
του, ἀπέδειξεν ὅμως εἰς πολλοὺς ὑψηλοὺς ἰπύποδον ἐπί-
στονται οἱ καθηγηταὶ τῆς θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀσθὺναι. Ὑπάρχει δὲ στενὴ συνεργασία μεταξὺ αὐτῶν
καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος ὡς τὰ πρότερον εἰς
τὰ ζητήματα καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
συνδέεται κατὰ κανόνα πρὸς τὰς αὐτὰς προσημασίας
τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἡμετέρου θεολόγων. Ἡ κοινὴ
συνεργασία ὀφείλεται ἀνεμφιλόβως καὶ εἰς τὸν λόγον ὅτι
ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόστομος εἶχε χρηματικὴν καθηγη-
τῆς τῆς θεολογίας πρὸ τῆς ἐκλογῆς του εἰς τὸν ἀρχιεπι-
σκοπικὸν θρόνον τῶν Ἀσθὺναι. Περὶ τούτου εἶ-
ναι ἡ Α.Μ. ἐν ὑπόμ. τῆς ἐπιθώσεως τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν
καθηκόντων πάντοτε συνεχίζει τὸν πλοῦτισμόν τῆς θεολο-
γίας διὰ πολλῶν συγγραμμάτων. Τὸ τελευταῖον τῶν σύγ-
γραμμάτων περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας,
χιλιοσέλιδον περίπλον, εἶνε καὶ θὰ παραμύνη διασημῆς μη-
μείου τῆς μεγάλης ἐκείνης Ἐκκλησίας ἧς ὁ τελευταῖος
Πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης ὑπῆρξεν ὁ μόνον δια-
κεκριμένος ἄλλης κληρικῆς τῆς συγχρόνου ἐποχῆς».

Τοιαῦτάς τε ἡμεῖς εὐχόμεθα ἐρησιόσας καὶ περιοδικῶς τῶν Πα-
ρισίων καὶ τῶν ἑσπερίων ἐδημοσιεύσασιν προσημῶν διὰ
τῆς ὁπταίας διαδελφικῆς τῆν ἀλληλεγγύης τῶν ὡς πρὸς τὴν
ἀντίθεσιν καὶ ἀντίδρασιν τῶν κατὰ τὸν μεσορειακὸν
«λαϊκῶν μετώπων» ὅτερο ἀπειλεῖ νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν Γαλ-
λίαν.

Ὁ Οὐμῆρος ἔμετ γνωστὸν ἐν τῷ περὶ τῆς νεοε-
ληνικῆς φιλολογίας ἐργασίῳ του, ἐν διαλέξει του ἐν Ἀλε-
ξανδρείᾳ περὶ τοῦ πρὸς ἐκρηκτικῆς τὸ κείμενον τῶν Ἑβ-
ραγγελίων εἶπε ἐν ἄλλοις καὶ τὸ ἑξῆς: «Ἐάν τις εἴπῃ αὐτὸ
τὸ βιβλικὸν ἀπὸ τὸν κόσμον, θὰ ἴσχυε καὶ τὸ εὐσπῶ-
δες καὶ ἀπαράτητον. Καὶ ἂν μοι εἴπωσιν ὅτι κατὰ τὰ
ὑπόλοιπα ἔτη τῆς ζωῆς μου θὰ ἔπραξα γὰ ἀρεσκῶς εἰς ἐν
καὶ μόνον βιβλίον, αὐτὸ θὰ ἐδιόλγα. Περιέχει ὅτι χρεια-
ζεται ἡ ἀνθρωπότης εἰς ὁμοιότητα, ἡ ἡμῶν διδασχὴν καὶ
θεῖον νόμον».

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΑΛΛΑΔΟΣ

Τὴν χεῖρ Παρασκευῆν, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Ἰωάν-
νου Χουσσόστρου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως,
ἦγε τὴν ἐπίσειον τῆς ὀνομαστικῆς αὐτοῦ ἑορτῆς ὁ Μακ.
Ἀρχιεπίσκοπος Ἀσθὺναι. Τὴν προΐταν ἐπέλεσεν ἐν τῷ Κα-
θεδρικῷ ναῷ τῆν θείαν Λειτουργίαν μετὰ τοῦ Σεβ. Μη-
τροπολίτου Ἀσθὺναι καὶ Μεγαροπόλεως, τῶν Θεοφ. Ἐπισκό-
πων Βρεσθένης καὶ Τριφυλίας καὶ πολλῶν Πρεσβυτέρων
καὶ Διακόνων. Ἐν τῷ ἱερῷ ἔθρῳ παρίσταντο εἰ Σεβ.
Συνοδικαὶ καὶ εἰ παρακλητικαὶ ἐν Ἀθῆναις Ἀρχιερεῖς,
πλήθος δὲ ἐκκλησιαστικῶν κατέλυσε τὸν ναόν. Μετὰ τὸ
ἱερὸν Ἐθαγγέλιον ἐξερῶνασε τὸν πανηγυρικὸν λόγον ὁ
Ἱεροκήρυξ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμ. Χριστόφορος Πα-
πουτσόπουλος. Πρωτοεπίσημος δὲ τῆς θείας Λειτουργίας ὁ
Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος συνοδεύομενος ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Κλή-
ρου μετέβη εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν πρὸ τῆς ὁραίας ἦσαν
παρατεταγμένοι οἱ μαθηταὶ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς· καὶ αἱ
μετῆρται τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀσθὺναι, Ἀνδρέου
Ἀσθὺναι καὶ Ἀγ. Σπυρίδωνος Βεροῦδος. Ἐν τῇ μεγάλῃ
αἰθούσῃ ἐν μέσῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐγαρεύσασιν τὸν
Μακαριώτατον ὁ πρῶτος τῇ τάξει ἐκ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν
Μητροπολιτῶν Μεσσηνίας συγχωρεῖς αὐτὸν θερμότητα καὶ
εὐχρηθεῖς ὅπως ἐπὶ μήμιστον συνεχίσῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν
καὶ τὴν λαϊκὴν αὐτοῦ δρασίαν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς Ἐκκλησίας.
Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπαντήσας πύχρῳ ἰστοῦσιν τὴν Ἱε-
ράν Σύνοδον καὶ πύχρῳ ἔπος ἐν ἀδελφικῇ συνεργασίᾳ
πάντας οἱ Ἱερότοχοι ἐπιδιώξασιν τὴν ἐνωτικὴν τῶν μεγα-
λῶν καὶ ὑψηλῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ τοῦτο ὀμί-
λησεν ἐν μέσῳ τοῦ προσημῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὁ
Θεοφ. Ἐπίσκοπος Βρεσθένης, ὁ Περθεναῖος τοῦ Πανεπιστη-
μίου κ. Γρηγ. Παπακωνσταντῆ καὶ ὁ Κωνσταντῆ τῆς Θεολο-
γικῆς Σχολῆς κ. Κ. Δυοβουνιώτης συνεχώρησαν τὸν Μα-
καριώτατον ἐν μέσῳ τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ δὲ Ἀντι-
πρόεδρος τοῦ Ἱεροῦ Συνεδρίου τῶν κληρικῶν τῆς Ἀρχιε-
πισκοπῆς αἰδ. Δουκῆς Παναγιώτης ἐπεχώρησαν ἐξεδί-
λωτος τὴν σταθερὰν καὶ ἀκλόνητον ἀφοσίωσιν τοῦ ἐφημε-
ριακοῦ Σλήρου πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ποιμενάρχου, ὅτι
γνώριζε τὴν πρὸς αὐτὸν ἐγάπην τοῦτου καὶ τῆς ὀδύνης
αὐτοῦ μερίνας ὑπὸ τοῦ Κλήρου. Ἐξέφρασε δὲ τὴν ἐπὶ
τοῦτο πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς πάντας τοὺς Ἱεροκόχους ἐν-
νομοσύνῃ τοῦ Κλήρου, Ὁ Μακαριώτατος βαθείας συγκε-
νημέτος ἀπαντήσας ἐξέφρασε τὴν μεγάλην ἑσποικι-
σιν αὐτοῦ ἐν τῇ καθόλου ἀστάσει τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλή-
ρου, ὅπως κατὰ τὸ ὑκαταστάσει διάστημα τῆς ἀρχιερα-
τείας αὐτοῦ ὑπῆρθε σταθερὰ καὶ ἀραιοκωμένος παραστά-
της αὐτοῦ, ἐν ἀκλόνητῳ καὶ ἀκατάκω κειθρητῆς παραμύ-
των πιστῶς εἰς τὸ καθῆκόν του. Τὰ ζητήματα τοῦ Κλή-
ρου, προεβλήθη ὁ Μακαριώτατος, ἀποκατέστησιν αὐτοῦ καὶ
τῆς Ἱεραρχίας ὑπερτάτος μέλημα. Ἦδη ἰκανὸν ἐκτετεύχθη-
σιν, αἱ δὲ σημεῖον κατεστάσεως αὐτοῦ τὴν περαιτέρω
προβλήθη τῶν ζητημάτων τοῦ τῆν ὁμοεικῆ καὶ εὐκαταίαν
λύσιν των. Ἐκρηκτικῶς ἐκφρασε προσημῶν εἰς
ἐν μέσῳ Συλλόγων καὶ ἐρησιόσασιν δογατώσαντο τοῦ
προσημῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Σχολείων τῆς
Ἀρχιεπισκοπῆς· ὅτι αἱ πρότερον εἰ καὶ οἱ τῆς Ριζαρείου
ἐπὶ τὸν τῆν ἑορτῆν τοῦ Μακαριώτου. Ἐν τῷ μετὰ
χιλιόδες ἄποδο κατέλυσεν τὰς αἰδέσεις τῆς Ἀρχιεπι-
σκοπῆς αὐτοῦ ὅτι κατεστάσεως δυσχερῆς ἡ διάβασις. Προ-
εβλήθη δὲ ὁ κ. Ὑποπρύξ. Θεολογικῶν καὶ Παιδείας
μετὰ τοῦ Πανθεοφ. Γερμανίου τοῦ Ἱεροκόχου καὶ τοῦ
Ασθὺναι τοῦ Θεολογικῶν, ὁ Ἀποκοισιάρχης τοῦ Οἴκ.
Πατριάρχου καὶ εἰ παρακλητικαὶ ἐν Ἀθῆναις Ἀρ-
χιερεῖς, ὁ πρῶτος τῆς Ἱ. Συνόδου Β. Βέρτοπος, ὁ Ἀρχιεπί-
σκοπος Ἀσθὺναι Καθηγητῆς τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστη-
μίου καὶ τῆς Ριζαρείου εἰ Συμβούλιον αὐτοῦ, Καθηγητῆς
τῶν ἄλλων Σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Πρόεδρος τοῦ
Συμβουλίου τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἱκανὸν τῶν Συμβούλων,
ἐν μέσῳ δὲ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ὁ τελευταῖος κ. Δημ.
Λεβίδης. Τὸ Συμβούλιον τῶν Ὁμοδόξων Χριστιανικῶν
Ὁργανώσεων ὑπὸ τὸν αἰδ. Ἀγγελῶν Νησιώτην προσέφε-
ρον εἰς τὴν ἑορτάζοντα πολῦτιμον ῥάβδον. Μετὰ μεσημ-

βρίαν και μέχρι βαθμίας νυκτός εξηκολούθησαν αἱ ἐπισημείους ἐπισήμων και πολλοῦ κόσμου, γενικῶς δὲ εἰπεῖν οὐδέποτε ἄλλοτε παρετηρήθη τοιαύτη συρροή πλήθους. Ὁ Οἰουμενικός Πατριάρχης και οἱ λοιποὶ Πρόεδροι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν και πάντες αἱ Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς και τῆς Μητροπόλεως Κρήτης ἀπέστειλαν συγχαρητήρια τηλεγραφήματα.

—Σήμερον Σάββατον τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρεκάθησαν εἰς γεῦμα ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων και Παιδείας τοῦ Β. Ἐπιτρόπου. Κατὰ τὸ γεῦμα και μετ' αὐτὸ διεξήχθη μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν και ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

—Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Πέμπτης τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐφαρμόξουσα τὴν σχετικὴν ἐγκύκλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου προσέβη εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ἱ. μητροπόλεως Ἀρδαμερίου, μέχρι τοῦδε διοικουμένης ἐπιτροπικῶς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ κ. Σκοράτου, και διανεμὴν τῶν χωρίων αὐτῆς εἰς τοὺς Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης και Κασσανδρείας, τηρουμένων τῶν ὁρίων τῆς πολιτικῆς διοικήσεως.

—Τὴν παρελθούσαν Πέμπτην συνεκροτήθη ἡ τρίτη ἐφημεριαὴ γενικὴ σύναξις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ἀπάσης τῆς νήσου Ζακύνθου ἐν τῷ ἱερῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς πόλεως, κατοπιν προσκλήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου Χρυσόστομου. Μετὰ τὴν γενομένην προσευχὴν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐποίησατο εἰσηγήσειν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς συνάξεως ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τονίσας τὸν δηρὸν προορισμὸν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου και τῆς Ἐκκλησίας ἐν γένει ἐν τῷ κόσμῳ, ὡς πνευματικοῦ, ζωοποιοῦ και κοινωνικοῦ σπουδαιωτάτου παράγοντος, προκειμένου δε περὶ τῶν πνευματικῶν και κοινωνικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ζακύνθου καταυθύνσεων και γραμμῶν ἀνέφερον, ὅτι διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἰδρύθησαν ἀπανταχοῦ τῆς νήσου Κατηχητικὰ Σχολεῖα πρὸς μόρφωσιν και διαπαιδαγωγίαν τῆς νεολαίας, ἐξηπλώθη τὸ κήρυγμα και λαμβάνουσι χώραν διαφόρου εἶδους μορφωτικαὶ λαϊκαὶ διαλέξεις, καθὼς δια φιλανθρωπικῶν σκοπῶν ἰδρύθησαν τὰ Φιλὸπρωτα ἐκκλησιαστικὰ Ταμεῖα· ἐπίσης ἰδρύεται ἀναρροτήριον τῶν ἀσθενούντων ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Ἁγίου Γεωργίου κρημῶν, ὡς και ὀρφανοτροφεῖον Ἐκκλησιαστικῶν ἐν Ἀκρωτηρίῳ, διαθέσαντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου, τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ οἴκημα· ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐξύψωσιν και οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ζακύνθου ἀνέφερον, ὅτι ἐφαρμοσθεῖσων τῶν οἰκονομικῶν διατάξεων τοῦ νέου ἐνοριακοῦ νόμου ἐν Ζακύνθῳ, ἀρχεται μετ' ὀλίγον και ἡ μισθοδοσία τοῦ Ἱ. Κλήρου. Κατόπιν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης καταστήσας γνωστὸν ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας συμπύκει ἡ ἑκατονταετηρὶς ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ζακύνθου Διονυσίου Ἀτά, παρεκάλεσε τοὺς συνέδρους και λοιποὺς ὅπως παρακολουθήσωσι τὴν τέλεσιν Τρισαγίου τὴν Κυριακὴν (8ην Νοεμβρίου) ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ μεταστάντος Ἱεράρχου. Μεθ' οὗ ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν αἶδ. Οἰκονόμον και Δημοδιδάσκαλον κ. Σπ. Κατόμινην, διαπραγματευθέντα τὸ θέμα «αἱ φιλανθρωπικαὶ γραμμαὶ και κατευθύνσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ζακύνθου». Κατόπιν ὠμίλησεν ὁ Γυμνασιάρχης Ζακύνθου κ. Δ. Σιμωνῆς «περὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Ἱ. Κλήρου εἰς τὴν ὁμαλὴν κοινωνικὴν συμβίωσιν». Μεθ' οὗ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Ζακύνθου κ. Β. Παλαγεωργίου, ἐκθέσας τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως και μετ' αὐτὴν, ὁ δ' Οἰκονόμος και δημοδιδάσκαλος κ. Παν. Καψάκης ὠμίλησεν περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἱερέως ἐν τε τῇ ἐκκλησίᾳ, τῇ κοινωνίᾳ και τῇ οἰκογενείᾳ. Ἐἶτα ἔλαβε τὸν λόγον ὁ λόγιος κ. Δημήτριος Κοριατόπουλος, ἀρχιεοφύλαξ Ζακύνθου, περιγράφας τὰ χριστιανικὰ μνημεῖα, ναοὺς και κειμήλια τῆς Ζακύνθου. Ἐπειτα ὁ Ἱεροκήρυξ τοῦ νομοῦ κ. Ν. Ἀβούρης ἐξέθεσε τὰ τῆς θρησκευτικῆς και ἠθικῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ τῆς Ζακύνθου και ὁ κ. Σιλήβιος ἀναπτύξας τὸ θέμα «αἱ φεργικαὶ γραμμαὶ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ἐν Ζακύνθῳ». Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ὠμίλησαν ὁ αἰδ. Σπυρ. Πλέσσας «ἡ κατάστασις τοῦ Ἱ. Κλήρου ἐν Ζακύνθῳ»,

ὁ αἰδ. Κων. Πυλαρινὸς «ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ἐν τῇ Κοινωνίᾳ», ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζακύνθου «ἡ διαπαιδαγωγία τῆς νεολαίας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐθνικῶν, θρησκευτικῶν και οἰκογενειακῶν παραδόσεων», ὁ αἰδ. Οἰκονόμος Σπ. Κατόμινης «περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ζακύνθου, ὁ διάκονος Βασίλειος Κορφιάτης «περὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων και τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν» ὁ Ἱγούμενος τῆς ἱ. μονῆς Στροφάδων και ἁγίου Διονυσίου κ. Δανιὴλ Γιγάντες «περὶ τῶν διαφορῶν ἐθνικῶν, θρησκευτικῶν και κοινωνικῶν προπαγανδῶν και τῆς καταπολεμήσεως αὐτῶν». Τελευταίος ὠμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζακύνθου πραγματευθεὶς τὸ περὶ «λειτουργικῶν τύπων» θέμα του και περὶ τῆς ὁμοιομορφίας ἐν τῇ ὑπὸ τῶν κληρικῶν τελέσει τῶν διαφορῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Τέλος ὁ αἰδ. Οἰκονόμος Σπυρ. Κατόμινης ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἱεροῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ζακύνθου προσεφώνησε τὸν σχόντα τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συγγρατῆσεως τοιαύτων ὠφελιμωτάτων ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐφημεριακῶν συνεδρίων Σεβ. Μητροπολίτην Χρυσόστομον διὰ προσλαλιάς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἀπέλυσεν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς προϊσταμένους τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Κατηχητικῶν σχολείων και τὸν ὑπ' αὐτὸν ἱερὸν κλῆρον, δι' ἧς, ἐξαιρῶν τὴν ἀνάγκην και ὀφείλειαν τῶν ἐν λόγῳ σχολείων ὡς μέτρον σωτήριον διὰ τὴν καλὴν ἀνατροφήν και τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγωγίαν τῆς νεολαίας, χαρακτηρίζει ὡς ἐπιτακτικὸν τὸ καθήκον τῶν ποιμένων και διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας νὰ πολλαπλασιάσωσι τὸν ζῆλον των ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως τῶν ἑλληνοπαίδων, μάλιστα σήμερον. Ἡ Α. Μ. προτρέπει συνάμα τοὺς Ἱεροδιδασκάλους, ἀδύνατοντας τὸν ἐνθουσιασμὸν των νὰ εἰσερχοῦνται εἰς τὰς οἰκογενεῖας αἰτίνας δὲν σιχνάζουσιν εἰς τοὺς ναοὺς και δὲν σπουδάζουσι τὰ τέκνα των εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα διὰ νὰ ἀλευθῶσιν ἐν αὐταῖς πρὸ πάντων τοὺς διὰ τὸ Κριστικὸν σχολεῖον μαθητὰς.

—Ἡ Α. Μ. συγκατέσασα εἰς τὰ πατριαρχεῖα τὸν ἐφημεριακὸν κλῆρον τῆς Ἀλεξανδρείας και τῶν προαιετιῶν ἐπέστησε τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τὴν διεξαγομένην προσηλιτιστικὴν προπαγανδῶν ὑπὸ μισθωτῶν ὁργάνων ἑλληνομαθῶν ἀμερικανικῆς προελεύσεως, οἵτινες δι' ἀντροδοξίαν κηρυγμάτων δηλητηριάζουσι τὰς συνειδήσεις τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν, ὠμίλησε δὲ και περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπιχώσεως τῶν κατηχητικῶν σχολείων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐν τινι τῶν τελευταίων του συνεδριῶν ὁ σύνδεσμος ἄθεον Μόσχας ἀπεφάσισε νὰ ἀνακηρύξῃ τὸν ἰσπανὸν πρωθυπουργὸν Λάργκο Καρπαλέρο «ἐπίτιμον ἄθεον».

—Ὁ πρόεδρος τοῦ συνδέσμου τῶν ἄθεων τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας Γιανροσλάβσκη ἀπέλυσε νέαν ἐκκλησίαν πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου ἄθεους ὁργανώσεις, ἐν ἧ μετὰξὺ ἄλλων λέγει και τὰ ἐξῆς: «Σκοπός μας εἶνε ἡ ἐξόντωσις ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ κόσμου εἰς μίαν ἀπέραντον θάλασσαν ἐπαναστατικῆς πυρκαϊᾶς. Ἡ ἀθεϊκὴ μας κίνησις μετὰ τὴν κολοσσιαίαν τῆς δύναμιν θὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ εἰς πάν θρησκευτικὸν συναίσθημα, θὰ ἐμφανισθῇ δὲ ὡς μία τῶν σπουδαιωτέρων ἐκδηλώσεων τοῦ ἀντιθρησκευτικοῦ ταξικῆς μας ἀγῶνος. Ἐπιβάλλεται λοιπὸν εἰς πάντας ἡμᾶς καθήκον ἐνισχύσεως τῶν ἡμετέρων θέσεων και προαγωγῆς τοῦ ἀντιθρησκευτικοῦ ἔργου, ἵνα δι' αὐτοῦ υποσκάψωμεν τὰ θεμέλια τοῦ παλαιοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ καθεστώτος. Οὐδεὶς Θεός, κανεὶς κληρὸς και καμμία προσοχη δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐπιβραδύνῃ τὸν ἀναπόφευκτον ὄλεθρον τοῦ καθεστώτος αὐτοῦ.

— Κατὰ νεωτέρας πληροφορίας ἐξ ἀξιοπιστῶν πηγῶν, ἐπὶ τοῦ συνηχομένου ἐν Ρωσίᾳ ἀντιθρησκευτικοῦ διωγμοῦ, τὰ Σοβιὲτ ἐκλείσαν ἐσχάτως 40.000 ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων πολλὰς κατέστρεψαν και συνέλαβον 36,689 ἱερεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων 29 κατεδίκασαν εἰς θάνατον και ἐξετελέσθησαν. Ὁ γνωστός ἀρχιμολσεβίτικος Δημητρώφ ὀδημοσίευσεν, ἐξ ἄλλου, ἄρθρον, εἰς τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τὴν θρησκείαν ἐχθρὸν τοῦ ἀνθρώπου και ζητεῖ τὴν παντὶ τρόπῳ ἐξουθενώσιν τῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὸ Πατριαρχειὸν διοικητικὸν συμβούλιον συνεβλήθη περὶ τὰς ἀρχὰς παρελθόντος Ὀκτωβρίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου Βιρναβί ἀπεφασίσα σὺν ἄλλοις τὴν παραχώρησιν τοῦ τέως ἐκ Κιρλοβίτς πατριαρχεικοῦ μεγάρου εἰς τὴν αὐτοῦ «συνεδοῦν» τῶν ρώσων ἱεραρχῶν. Ταύτης δὲ πρόεδρος ἐξελέγη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀναστάσιος.

—Ἡ Νοεμβριανὰ ἀριθμεῖ 6.785.000 δοθοδόξους, καθολικοὺς 5.217.000, μωαμεθανοὺς 1.561.000 καὶ παρὰ τὰς 250.000 διαιμετρωμένους διαφόρων κατηγοριῶν. Πρόσφατος νόμος ὁρίζει ἰσοτιμίαν τῶν ἐν τῇ κρᾷτι θρησκευμάτων, εἰς μηδὲν ἐξ αὐτῶν ἀναγνωρίζων ἴδια προνόμια.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Παιδείας διώρισεν Κοσμήτορα τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐν Βαρσοβίᾳ Πανεπιστημίου τὸν Μακάριον Μητροπολίτην Πολωνίας Διονύσιον, ἀντικαταστάτην δ' αὐτοῦ τὸν καθηγητὴν τῆς αὐτῆς σχολῆς Πανσοιολογ. Ἀρχιμανδρίτην Ἰλαρίωνα Βασδεκάν.

—Ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριῶν τῆς Ἱ. Συνόδου ἀνακρίθη ἡ εἰς τὴν πολωνικὴν μεταφρασίαν τῆς θείας λειτουργίας τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου καὶ τῶν κατὰ τὰς κρατικὰς ἐπισημοὺς ἐορτὰς δοξολογιῶν καὶ διατάχθῃ ἡ ἐκτύπωσις αὐτῶν ἐν τῇ συνοδικῇ τυπογραφίᾳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ

Εἰς τοὺς θεολογικοὺς κύκλους τῆς Ρήγας παρατηρεῖται ἀπὸ τινος ζωηρὰ κίνησις πρὸς ἴδρυσιν Θεολογικῆς Σχολῆς ἐν τῇ κρατικῇ Πανεπιστημίῳ. Τὴν κίνησιν ταύτην εὐνοοῦντες ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ καὶ ὁ κληρὸς τῆς ἐν Λιθουανίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας συντονίζουσι τὰς προσπάθειαις τῶν περὶ τὴν κυβερνήσει πρὸς ἐπιτεύξιν τοῦ ποθομένου.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐν Czenstochan τῆς Πολωνίας διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τοῦ 1643 συνήλθον πρὸ τινος πάντες οἱ ἐν Πολωνίᾳ ἀρχιερεῖς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς «συνεδοῦν» ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ παπικοῦ ἀπεσταλμένου Καρδινάλιου Marpage. Κατ' αὐτὴν ἀπεφασίσθη ὅτι μόνος ὁ Πάπας δύναται νὰ καταρτίσῃ μίαν πολωνικὴν σύνοδον, κατὰ τὴν συζήτησιν δὲ ἐπὶ τῶν προβλημάτων τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κράτους ἐν Πολωνίᾳ ὡς καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς νεολαίας ὁ Ἰησοῦιτης Rostworowski ὁμιλῶν περὶ τῶν συγχρόνων ἀξιώσεων τοῦ ἐν Πολωνίᾳ καθολικισμοῦ διετύπωσεν αὐτὸς ὡς ἑξῆς: 1) ὁ ρωμαϊκὸς καθολικισμὸς δεῖν νὰ καταστῇ ἡ κρατοῦσα θρησκεία τοῦ κράτους· 2) τὸ γαμικὸν δίκαιον τοῦ πολωνικοῦ κράτους ἀνάγκη νὰ ἀρμονισθῇ πρὸς τὸ κανονικὸν δίκαιον· 3) Τὸ σχολεῖον πρέπει νὰ καταστῇ θρησκευτικόν—τοῦ ρωμαϊκοῦ δόγματος—. 4) Πᾶσα ἡ δημοσία ζωὴ ὀφείλει νὰ διοργανωθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δύο παπικῶν ἐγκυκλίων «Reiun pontificum» καὶ «Quadragesimo anno»· 5) Τὸ ἐβραϊκὸν ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διεθνῶν συνθηκῶν. Τὸ δημοσιεῖον τὰς εἰδήσεις ταύτας δημοσιογραφικὸν φύλλον τῆς Ποσνανίας παρατηρεῖ, ὅτι ὁ Ἰησοῦιτης ἀγορευτὴς φαίνεται ληθμενῶν ὅτι ἡ Πολωνία δὲν ἐμφανίσει ἐνότητά οὔτε ἀπὸ ἐθνικῆς, οὔτε ἀπὸ θρησκευτικῆς ὁπίψεως.

—Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ρόδου Σεβ. Castellani ἀφικόμενος εἰς Ἀγρίν.—Ἀμπάμπα ἐγένετο δεκτὸς μετὰ στρατιωτικῶν τιμῶν ὑπὸ τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν, θὰ παραμείνῃ δ' ἐν Ἀφρικῇ ἐπὶ δήμενον πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν πέντε ἰταλικῶν ἀποικιῶν ἐπὶ τῇ τέλει τῆς ἐγκαταστάσεως ἐν αὐταῖς ἀποστολικῶν βικαριάτων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΙΘΙΟΠΙΑΣ

Μετὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων τῆς ἐτησίως ἐορτῆς τοῦ «Mascal» ἐν Ἀδίς Ἀμπάβηβ τελεσθεῖσαν παρουσίᾳ τοῦ ἀντιβασίλεως στρατηγοῦ Graziani, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κιρλοβίτς, πρωθιεραρχὴς τῆς κοπτικῆς Ἐκκλησίας, ἀπεβύθυσεν πρὸς τὸν κοπτικὸν κληρὸν λόγον προτρεπτικόν, δι' οὗ ἐτόνισε τὸ καθήκον τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ὑπακοῆς πρὸς τὴν ἰτα-

λικὴν κυβέρνησιν, παρὰ τῆς ὁποίας μόνον ἀγαθὰ προσδοκῶνται ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ τοῦ αἰθιοπικοῦ λαοῦ. Τὸ «Mascal»—προσεσθεῖς—σημειοὶ νέαν ἐποχὴν διὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν, ἐμφανίζεται δὲ συνάμα καὶ ὡς ἡὗς νέας ἐποχῆς εἰρηνικῆς διὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὑπὸ τὴν ἰταλικὴν διοίκησιν ὁ αἰθιοπικὸς λαὸς θὰ ὑψηθῇ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς μάλλον πολιτισμένης ἀνθρωπότητος.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΟΙ

Ἐπ' ἐσχάτων ἐν Evanston τοῦ Σικάγου συνήλθον εἰς ἐτησίαν πιναμαρικαντικὴν συνέλευσιν οἱ ἐπίσκοποι τῆς ἐν Ἀμερικῇ ἐπισκοπελιανῆς Ἐκκλησίας, ἦτοι τοῦ Καναδά, τῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Κεντρικῆς καὶ τοῦ Ἰουίου Ἀμερικῆς, ἐπὶ τῇ τέλει νὰ συζητήσωσι κυρίως μετὰ τῶν μεγάλου θέματος τῆς ἐποχῆς, ἦτοι τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, ὡς καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἱεροσπολιῶν.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Μηθύμνης

Κενωθείση; μίαις ὀργανικῆς θέσεως ἐφημερίου τῆς ἐν Κοινότητι Διωφίων Ἐνορίας Ὑλαπαντῆ, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους; νὰ καταλάβωσιν αὐτὴν ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὰς αἰτήσεις μετὰ τῶν ναυομαρμένων πιστοποιητικῶν. Ἐν Καλλονῇ τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1936. † Ὁ Μηθύμνης Διονύσιος

Ἱ. Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χρησυσουσῶν τῶν θέσεων τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν ἐνοριῶν Μάκρης καὶ Ρεβολιarioῦ κ. δ. Μακραιοῦμης, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους; νὰ καταλάβωσιν τὰς θέσεις ταύτας καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 82 τοῦ νόμου 5439 περὶ ἐνορ. ναῶν καὶ ἐφημεριῶν προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱ. μητροπόλεως νὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 83 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἀρξίζόμενα πιστοποιητικά. Ἐν Λαθρία τῇ 17 Ὀκτωβρίου 1936. † Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος.

Ἱ. Μητρόπολις Σπάρτης

Ἡ ἱερά μητρόπολις Σπάρτης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4911 ἐ. ἑ. προκηρύξεως αὐτῆς, συνφά τῷ ἀρθρῳ 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439, καλεῖ τοὺς βουλομένους; ὅπως μέχρι τῆς 15ης Νοεμβρίου 1936 ἔτους ὑποβάλωσιν μετὰ τῶν ναυομαρμένων πιστοποιητικῶν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος πρὸς συμμετοχὴν εἰς ἐνέργειαν ἐκλογῆς ἐφημερίου διὰ τὴν χρυσούσσαν θέσιν τοιοῦτου ἐν τῇ χωρίῳ Ἀρκασάδων τοῦ τέως Δήμου Φαρίδος. Ἐν Σπάρτῃ τῇ 8 Νοεμβρίου 1936. † Ὁ Σπάρτης Διονύσιος

Ἱ. Ἐπισκοπὴ Πέτρας (Κρήτης)

Καλοῦμεν συμφάνως τῷ νόμῳ 5439 (ἀρθρον 81) τοὺς βουλομένους; νὰ καταλάβωσιν δι' ἐκλογῆς τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀμρῶν Βιάννου καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν μέχρι τῆς 13 Νοβρίου ἐ. ἑ. καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 83 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικά καὶ λοιπὰ δικαιολογητικά τῆς σχετικῆς αἰτήσεως. Ἐν Νσαπολὲι τῇ 24 Ὀκτωβρίου 1936. † Ὁ Πέτρας Διονύσιος

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα Ἐπιτροπεία :

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ὁ Κίτρους ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
- † Ὁ Μεσσηνίας ΠΟΥΛΚΑΡΗΟΣ

Ἐπεύθυνος, Π. Σ. Μανωλέσης

Τύποις «Φοῖνικες» ὁδὸς Λεωνόπου 4 ἀρ. Τηλ. 28.873